

พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

นายสุวรรณ ชวีญแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-468-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016894

i 10307655

LEADERSHIP BEHAVIOR OF PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF
SONGKHLA PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Mr. Suwon Quankaew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-468-5

สุวรรณ ขวัญแก้ว : พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา (LEADERSHIP BEHAVIOR OF PRIMARY SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF SONGKHLA
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ฉัฐนิภา คุปรัตน์, 112 หน้า.
ISBN 974-577-468-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เป็นแบบนักพัฒนา
2. พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบนักพัฒนามากที่สุด และเป็นแบบผู้ยึด
ระเบียบมากรองลงมา
3. มิติประสิทธิผลและมิติมิตรสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนมิติ
กิจสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
4. พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสงขลา เป็นแบบมีประสิทธิผลสูงกว่าแบบมีประสิทธิผลต่ำในอัตราส่วนประมาณ 3 : 1

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

SUWON QUANKAEW : LEADERSHIP BEHAVIOR OF PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF SONGKHLA PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. NATNIPA COOPARAT, Ph.D. 112 PP. ISBN 974-577-468-5

The purpose of this investigation is to study the leadership behavior of primary school administrators under the jurisdiction of the office of Songkhla provincial primary education.

The results of this study are as follows:

1. The mean of leadership behavior of primary school administrators under the jurisdiction of the office of Songkhla provincial primary education falls on developers.
2. The leadership behavior styles of primary school administrators are mostly developers and following by the bureaucrats.
3. Effectiveness oriented dimension and relationship oriented dimension of the primary school administrators are at the medium level, but the task oriented dimension is relatively at the low level.
4. The leadership behavior of primary school administrators under the jurisdiction of the office of Songkhla provincial primary education, there are more effectiveness types than less effectiveness types at the ratio of 3 : 1.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลลภ นิภา คุปรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้
คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยด้วยดีมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อุตัย บุญประเสริฐ อาจารย์
บุษยามา ตรีสุนันท์ อาจารย์วิเชียร อ่อนประเสริฐ อาจารย์บุญกิจ จุกจันทร์
อาจารย์จิต กาญจนศิลา นนท์ ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูล
ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลาทุกท่าน
ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณผู้ประสานงานในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลในแต่ละอำเภอทุกคน ซึ่งไม่สามารถจะกล่าวชื่อได้ทั้งหมด

ขอขอบพระคุณอาจารย์ประเสริฐ จริญญาภูถ ที่ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำ
เกี่ยวกับการวิจัยด้วยดีมาตลอด ขอขอบพระคุณอาจารย์บัญชา ชลาภิรมย์ คุณสุขไชพร
ขวัญแก้ว คุณศิริกฤต เวชวิฐาน คุณพูนสุข เวชวิฐาน ที่ช่วยเหลือในด้านการสร้าง
เครื่องมือเพื่อการวิจัยและจัดหาเอกสารเพื่อประกอบการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบคุณ
เพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

เนื่องจากทุนในการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของ
บัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงิน
และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สุวรรณ ขวัญแก้ว

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ลำดับขั้นการเสนอขอมูล.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความหมายของผู้นำ.....	9
ภาวะผู้นำ.....	11
ประเภทของผู้นำ.....	12
พฤติกรรมภาวะผู้นำ.....	16
ลักษณะการเป็นผู้นำที่ดี.....	19
ลักษณะผู้นำตามแบบของเรคคิน.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	44
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
	แหล่งและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
	วิธีวิเคราะห์แบบพฤติกรรมภาวะผู้นำตามทฤษฎี 3 มิติของ เรทคิน.....	45
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
	ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	51
	ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษา จังหวัดสงขลา.....	53
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ.....	80
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	80
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
	สรุปผลการวิจัย.....	80
	อภิปรายผลการวิจัย.....	81
	ขอเสนอแนะ.....	89
	ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	89
	เอกสารอ้างอิง.....	90
	ภาคผนวก.....	94
	ประวัติผู้เขียน.....	112

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียน.....	51
2	แสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.....	53
3	แสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.....	56
4	แสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.....	59
5	แสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.....	62
6	ตารางแจกแจงความถี่พฤติกรรมภาวะผู้นำของครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.....	64
7	ตารางแจกแจงความถี่พฤติกรรมภาวะผู้นำของอาจารย์ใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.....	67
8	ตารางแจกแจงความถี่พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.....	70
9	ตารางแจกแจงความถี่พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.....	73

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงมติทั้ง 3 ของเรคคิน.....	23
2	แสดงแบบผู้นำในทางบริหารตามทฤษฎี 3 มติ.....	25
3	แสดงลักษณะภาวะผู้นำ 8 ลักษณะ.....	27
4	แสดงองค์ประกอบ 5 ประการที่ผู้นำบริหารควรจะต้องคำนึงถึง.....	37
5	แสดงมติภาวะผู้นำทั้งสามมิติของผู้นำบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.....	75